

סא"ל (במיל") שרית שמר – ראיון מצולם

עורכי הראיון: רס"ן גלעד פרץ, סגן ארד משה וסגן אהרן סימפסון-גרוסמן (מחלקת יועמ"ש איו"ש)

ביום 9 במרץ 2022 נערך ראיון מצולם עם סא"ל (במיל") שרית שמר.

להלן עיקרי הדברים אשר עלו בראיון.

רקע אישי ומסלול השירות של סא"ל (במיל") שמר

סא"ל (במיל") שרית שמר שאפה להיות עורכת דין מגיל צעיר. לאחר שסיימה את לימודיה התיכוניים ברעננה, נרשמה ללימודי משפטים במסלול העתודה באוניברסיטת תל-אביב, בשנת 1992. עם חזרתה לשירות בשנת 1996, סא"ל (במיל") שמר עברה טירונות וקורס קצינות ומיד לאחר מכן עברה את קורס קציני המשפטים. היה זה קורס הקמ"שים הראשון שנערך בבית הספר למשפט צבאי, שהוקם באותה שנה. הקורס נערך לאחר חתימת הסכם הביניים, ומשכך פרקיו שעסקו בעשיית ענף הדין הבין-לאומי נגעו לסוגיות חדשניות לאותה עת.

סא"ל (במיל") שמר יחד עם חברתה לקורס הקמ"שים, האלופה יפעת תומר-ירושלמי, לימים הפרקליטה הצבאית הראשית, בטקס הסמכת לשכת עורכי הדין 1997

עם סיום קורס הקמ"שים, שובצה סא"ל (במיל") שמר כתובעת בפרקליטות מטכ"ל. לאחר ארבע שנים בתפקיד זה מונתה לתפקיד תובעת פיקודית, אותו מילאה עד לשנת 2006. סא"ל (במיל") שמר רואה בשנים אלו שנות מפתח בהתפתחותה המקצועית. חרף גילה הצעיר, הרגישה סא"ל (במיל") שמר כי טיפלה בתיקים מורכבים למדי, ובין היתר תיקי עבירות מין ובתיק הבריחה מכלא שש. בראייתה, מדובר בהזדמנות ייחודית בהשוואה להזדמנויות הלמידה והעשייה שהיו נגישות לעורכות דין אחרות, בעלות ותק דומה לזה שהיה לה בתקופה זו.

לאחר זאת, שימשה סא"ל (במיל") שמר כרמ"ד הדרכה והסברה ביחידת היוהל"ן (כיום היוהל"ם). שמר מספרת כי בתקופה זו ה"השאלה" ליחידות אחרות (מחוץ לפרקליטות הצבאית) הייתה נדירה, אך היא תרמה לה רבות.

בשנת 2007 מונתה סא"ל (במיל") שמר לתפקיד סגנית פרקליט איו"ש והממונה על הערעורים בפרקליטות איו"ש. שמר מספרת כי תפקיד זה, שהיה הראשון אותו מילאה ביהודה ושומרון, חשף בפניה עולם חדש של עשייה משמעותית. עוד הוסיפה, כי מורכבות העיסוק בשאלות שלהן השלכה אף על היבטים מדיניים משמעותיים, עיצבה את תפיסתה ואפשרה לה להתפתח בצורה ייחודית בשלב יחסית מוקדם בקריירה.

סא"ל (במיל") שמר יחד עם הממונים על התביעה בפרקליטות איו"ש, רס"ן (במיל") יעל בן יוסף ורס"ן (במיל") אורן ליבר

עם סיום תפקידה בפרקליטות איו"ש, מונתה סא"ל (במיל") שמר להיות ראשת תחום הביקורת בפרקליטות הצבאית. שמר מספרת כי חזונה היה כי התחום יהיה מוקד ידע בעניין תהליכים ארגוניים ופיתוח משפטי. לראייתה, בתקופה זו החל העיסוק המהותי בחדשנות ביחידה ונזרעו הזרעים העתידיים למדור החדשנות וניהול הידע כיום. לדבריה, ביקורות שנערכו בתקופתה נועדו למטרות פרואקטיביות ולשם קידום וייעול התנהלות המחלקות השונות, אף בהיבטים טכנולוגיים. שמר מציינת כי התפקיד לא כלל היבטי דוברות עם כניסתה לתפקיד, אך במהלך כהונתה בתפקיד הוחלט למזג לתוך פעילות התחום אף את פעילות הדוברות של היחידה.

בשנת 2012, מונתה שמר לתפקיד סגנית יועמ"ש איו"ש. בתפקידה, עסקה בסוגיות ביטחוניות ואזרחיות כאחד. כך, מצד אחד הובילה את פיתוח תפיסת החירום של המחלקה, ומצד שני התמקדה בסוגיות מהעולם האזרחי-כלכלי. לימים, מתוך הבנת חשיבות העיסוק בתחומים האזרחיים הנוספים במחלקה, הורחב העיסוק בנושאים אלו והוקם למטרה זו תחום תשתיות וכלכלה (לצד הענף האזרחי וענף ביטחון).

פרשות מרכזיות במהלך שירותה של סא"ל (במיל") שמר

מעצר חברי הפרלמנט של החמאס

בשנת 2006, נעצרו עשרות מחברי פרלמנט הרשות הפלסטינית שהשתייכו לתנועת החמאס בגין חשד לכך שעברו עבירות פליליות הקשורות בפעילות בארגון טרור, בתוכם יו"ר הפרלמנט הפלסטיני. לאחר הרשעתם, סא"ל (במיל") שמר, אז במסגרת תפקידה בפרקליטות איו"ש, טיפלה בערעורים שהוגשו בעניין המעורבים.

סא"ל (במיל") שמר מתארת את הפרשייה כמורכבת למדי מבחינה משפטית: ביסוס הרשעתם של המעורבים לא היה עניין של מה בכך ונדרש היה להוכיח בצורה קונקרטית את השתייכותם לארגון החמאס ונשיאת משרות בו. לשם כך, בין היתר, שמר וקציניה נעזרו בחוות דעת מומחה שביססה בצורה ברורה את היותה של התנועה אליה השתייכו המעורבים בפרשה כחלק מארגון החמאס, וכפועל יוצא מכך את מעורבותם בפעילות האסורה.

מעבר לכך, סא"ל (במיל") שמר נדרשה להתמודדות לא פשוטה עם טענת הגנה מן הצדק שהועלתה כנגד מעצרים והגשת כתבי האישום כנגדם. נטען, כי מעצרים של חברי הפרלמנט נבע משיקולים מדיניים, על רקע חטיפת החייל גלעד שליט, כאשר נטען, כי חברי הפרלמנט נעצרו והואשמו אך כדי לשמש קלף מיקוח במשא ומתן על שחרורו. טענות אלה נדחו על ידי בית המשפט הצבאי לערעורים, ושמר הסבירה כי בתפקידה כממונה על הערעורים, היא אף קידמה בהמשך ערעורים להחמרת עונשם של העבריינים. היא מספרת כי פרשייה זו חייבה הפעלה זהירה של שיקול הדעת התביעתי, נוכח הרגישות המדינית שליוותה את הפרשה.

מבצע "שובו אחים"

ביום 12 ביוני 2014, סמוך לאחר חטיפתם ורציחתם שלושת הנערים בגוש עציון, נפתח מבצע "שובו אחים", שנמשך מספר שבועות. באותה עת סא"ל (במיל") שמר שימשה כסגנית יועמ"ש איו"ש. לאורך המבצע, התנהלה המחלקה בהתאם לתפיסת החירום שהופעלה לראשונה ומיקדה את עיסוקה בסיוע לגורמים הצבאיים באזור. שמר מציינת כי אמנם היה מדובר במבצע צבאי בעצימות מוגבלת, אך הוא היווה נקודת מפנה במצב הביטחוני באיו"ש ובהתנהלות המחלקה ועיסוקיה. עד המבצע, ההתנהלות באיו"ש הייתה רגועה, באופן יחסי, מבחינה ביטחונית. לאחריו, החלה התחממות בגזרה ושררה תקופה ארוכה של מתיחות ופעולות טרור שפקדו את האזור.

סא"ל (במיל") שמר מספרת שניהול מחלקת השטח של הפרקליטות הצבאית, מחלקת יועמ"ש איו"ש, והעמידה בחזית היו חוויות מכוננות עבורה. מעבר לעיסוק המשפטי הייחודי, הכרוך בליווי מפקדים והעמדת תשתית משפטית לשמירה על ביטחון האזור, הדאגה לאנשי המחלקה היוותה אתגר לא פחות משמעותי עבורה. התנהלות היחידה באיו"ש, בעת מצב ביטחוני רעוע, חייב אותה לוודא את ביטחונם הפיסי של אנשי המחלקה בכל עת. מעבר לכך, המעבר להתנהלות במתכונת חירום דרש משמר לרתום את אנשיה למשימה המורכבת, לשם מתן יעוץ לגורמים המבצעיים בצורה הנכונה ביותר.

סא"ל (במיל") שמר עם קציני מחלקת יועמ"ש איו"ש בעת ביקור סגן הפצ"ר, 2015

הווי היחידה והשינויים והתמורות שחלו בפרקליטות הצבאית

סא"ל (במיל") שמר סיפרה בראיון כי הפרקליטות הצבאית הייתה מוקד מצוינות מתחילת שירותה ביחידה ועד פרישתה. לדבריה, השירות בפרקליטות הצבאית מאפשר לקצינים צעירים להתמודד עם אתגרים מורכבים בשלב מוקדם למדי בקריירה המשפטית שלהם.

שמר מספרת כי ניכרו שינויים משמעותיים בהווי החברתי ביחידה לאורך שנות שירותה. עוד סיפרה כי לאורך השנים הציבור בין המחלקות נעשה משמעותי יותר מבחינה מקצועית. העבודה המשותפת בין המחלקות נעשתה צמודה יותר מתוך הכרה בערך המוסף הנוצר משיתוף הידע. כמו כן, מבחינה חברתית, גבר הגיבוש והתעצמו הקשרים בין המחלקות.

מעבר לכך, סא"ל (במיל") שמר מדגישה את היות היחידה מובילה בכל הנוגע לגיוון וייצוג הולם בצבא. שמר מספרת כי היחידה תמיד הייתה עמוד האש שלפני המחנה בעניין זה. היא מספרת כי החלטתה להתגייס למסלול העתודה של הפרקליטות הצבאית, נבעה בין היתר, מהידיעה שכל דלת תהיה פתוחה בפניה, בשנים בהן אפשרויות הפיתוח והקידום שעמדו בפני נשים בצה"ל היו יחסית מוגבלות. שמר רואה במורשת זו של הפרקליטות הצבאית מקור לגאווה.

שמר מוקירה במיוחד את שנות שירותה ביהודה ושומרון, ובפרט במחלקת יועמ"ש איו"ש. היא משבחת את האפשרות לשלב עיסוק משפטי מעמיק לצד השתלבות בעשייה כאנשי צבא מן המניין, הלוקחים חלק בפעילויות המאפיינות את השירות הצבאי, כגון סיורים ותרגילים, שקשה להיחשף אליהם שלא במסגרת תפקידים באיו"ש. לבסוף, שמר סיפרה בחיך על חוויה ייחודית שאפיינה את שירותה במחלקת יועמ"ש איו"ש – לדבריה, לא עבר עליה חורף אחד במחלקה ללא סופת שלגים שפקדה את משרדי המחלקה במחנה מפקדת אוגדת איו"ש שבבית-אל.

סא"ל (במיל") שמר באחת מסופות השלגים שפקדו את מחלקת יועמ"ש איו"ש

מסר לקציני הפרקליטות הצבאית בהווה

לקראת סיום הראיון, ביקשנו מסא"ל (במיל") שמר להעביר מסר לקצינים הצעירים ביחידה. והיא חלקה עימנו שני לקחים חשובים.

ראשית, סא"ל (במיל") שמר הדגישה את ייחודיות השירות בפרקליטות הצבאית. לדבריה, אין שניה להזדמנות הניתנת לקצינים צעירים ביחידה להתפתח לאורך זמן, הן מבחינה מקצועית והן מבחינה ניהולית-פיקודית. מעבר לכך, משימה ייחודית זו מתאפיינת בתחושת שליחות משמעותית, המאפשרת למשרתים ביחידה לשלב בין עיסוק מקצועי מהמעלה הראשונה לבין שירות צבאי משמעותי ושמירה על ביטחון המדינה. שמר האיצה בנו להעריך את הזכות שנפלה בחלקנו, כי היא לא חוזרת.

שנית, סא"ל (במיל") שמר מציעה לקצינים הצעירים ביחידה לגלות פתיחות מחשבתית בכל הנוגע לתחומי העיסוק שלהם. היא ממליצה לבצע תפקידים מגוונים במהלך השירות ולשאוף להכיר היטב את כל ההיבטים של התפקידים אותם יבצעו. לדבריה, היכולת ללמוד תחומי תוכן רבים על בוריים היא אחד מהכישורים המרכזיים עבור משפטנים טובים. בנוסף, הדגישה שמר כי ראייה זו מחייבת ענווה מקצועית וכי על קצינים צעירים להיות נכונים לקבל על עצמם משימות מורכבות ולראות בהן משום הזדמנות, אף אם ממבט ראשון אין מדובר במאטריה המשפטית המועדפת עליהם.

אנו מודים לסא"ל (במיל") שרית שמר על הזמן שהקדישה לנו ועל תובנותיה מאירות העיניים שהוסיפו לידיעותינו על ההיסטוריה של היחידה.